

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 30.09.2021 р.

Львів

№ 63/84 – рк/к

КП «Комунальник»
80100, Львівська обл., м. Червоноград,
вул. Св. Володимира, 112

Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

(1) З метою виконання завдань, покладених на Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення) Законом України «Про Антимонопольний комітет України», на виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 12.08.2020 № 13-01/825, на підставі статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Відділення провело дослідження на предмет дотримання вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання на ринках надання послуг з вивезення побутових відходів та захоронення побутових відходів у м. Львові та Львівській області за 2018, 2019 роки та I півріччя 2020 року.

(2) У зв'язку із вищенаведеним, Відділення надіслало комунальному підприємству «Комунальник» вимогу від 07.10.2020 № 63-02/4229в про подання інформації.

(3) За результатами опрацювання інформації та матеріалів, наданих комунальним підприємством «Комунальник», встановлено наступне.

2. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(4) Згідно із статтею 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, зокрема, в частині здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, сприяння розвитку добросовісної конкуренції.

(5) Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки, визначає Закон України «Про житлово-комунальні послуги».

Згідно з статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» визначено, що житлово-комунальні послуги - результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та/або перебування осіб у житлових і нежитлових приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд відповідно до нормативів, норм, стандартів, порядків і правил, що здійснюється на підставі відповідних договорів про надання житлово - комунальних послуг.

У статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» зазначено, що виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з поводження з побутовими відходами є суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 7 зазначеного вище Закону, споживач має право одержувати своєчасно та належної якості житлово-комунальні послуги згідно із законодавством і умовами укладених договорів.

У свою чергу, пункт 1 частини другої статті 7 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачає, що споживач зобов'язаний укладати договори про надання житлово-комунальних послуг у порядку і випадках, визначених законом.

Пункт 2 частини другої статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачає, що виконавець комунальної послуги зобов'язаний готувати та укладати із споживачем договори про надання комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотриманням умов їх виконання згідно з типовим договором.

У частині 1 статті 12 Закону України «Про житлово - комунальні послуги» зазначається, що надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

Згідно з частиною 2 статті 12 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договори про надання житлово-комунальних послуг укладаються відповідно до типових або примірних договорів, затверджених Кабінетом Міністрів України або іншими уповноваженими законом державними органами відповідно до закону.

Крім того, у частині 3 статті 12 вказаного Закону зазначається, що істотними умовами договору на надання житлово-комунальних послуг є:

- 1) перелік послуг;
- 2) вимоги до якості послуг;
- 3) права та обов'язки сторін;
- 4) відповідальність сторін за порушення договору;
- 5) ціна послуги;
- 6) порядок оплати послуги;
- 7) порядок і умови внесення змін до договору, в тому числі щодо ціни послуги;

8) строк дії договору, порядок і умови продовження його дії та розірвання.

Статтею 25 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, зокрема, що послуга з поводження з побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та вимогами правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

(6) Надання послуг з поводження з побутовими відходами регулюється Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами та Типовим договором про надання послуг з поводження з побутовими відходами (додаток до Правил), які затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070 (зі змінами; далі – Правила № 1070).

Відповідно до пункту 1 Правил № 1070, ці Правила визначають механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах (далі - послуги).

Згідно з пунктом 3 Правил № 1070, послуги з поводження з побутовими відходами надаються суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.

Договір про надання послуг укладається між споживачем та виконавцем послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами, що додається.

У пункті 7 Правил № 1070 зазначається, що під час укладання договору про надання послуг:

- 1) сторони узгоджують графік їх надання виходячи з потреби споживача, норм надання та якості послуг;
- 2) виконавець послуг на вимогу споживача зобов'язаний пред'явити:
 - правила надання послуг;
 - графік вивезення відходів;
 - тарифи на надання послуг;
 - інформацію про пільги, передбачені законодавчими актами для окремих категорій населення.

(7) У відповідності до вимог статті 35¹ Закону України «Про відходи»:

- виконавця послуг з вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

- виконавець послуг з вивезення побутових відходів укладає договори про надання послуг з поводження з побутовими відходами із споживачами.

(8) Частиною першою статті 648 Цивільного кодексу України передбачено, що зміст договору, укладеного на підставі правового акта органу державної влади, органу місцевого самоврядування, обов'язкового для сторін (сторони) договору, має відповідати цьому акту.

(9) Стаття 179 Господарського кодексу України передбачає укладання договорів за правилами, встановленими Цивільним кодексом України, з урахуванням особливостей передбачених, в тому числі, Господарським кодексом України.

Відповідно до частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України, при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Відповідно до пункту 3 статті 184 Господарського кодексу України, укладення господарських договорів на основі примірних і типових договорів повинно здійснюватися з додержанням умов, передбачених статтею 179 цього Кодексу, не інакше як шляхом викладення договору у вигляді єдиного документа, оформленого згідно з вимогами статті 181 цього Кодексу та відповідно до правил, встановлених нормативно-правовими актами щодо застосування примірного або типового договору.

(10) Таким чином, Законом України «Про житлово-комунальні послуги» та Правилами № 1070 передбачено надання послуг з поводження з побутовими відходами на основі Типового договору.

(11) Комунальним підприємством «Комунальник» (далі – КП «Комунальник») надаються послуги з вивезення побутових відходів з сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград Львівської області.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, видом діяльності КП «Комунальник» є збирання безпечних відходів (код за КВЕД 38.11).

Місцезнаходження КП «Комунальник»: 80100, Львівська обл., м. Червоноград, вул. Св. Володимира, 112. Ідентифікаційний код юридичної особи 03348643.

(12) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Комунальник» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

(13) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.02р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.02р. за №317/6605 (далі - Методики) Відділення провело дослідження становища КП «Комунальник» на ринку надання споживачам послуг з вивезення побутових відходів з сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград за період: з 20.02.2019 по вересень 2021.

(14) Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- КП «Комунальник», яке надає споживачам послуги з вивезення побутових відходів з сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград;
- ринок послуг з вивезення побутових відходів.

(15) Згідно з Методикою, товаром щодо якого визначається монополіне (домінуюче) становище є послуги з вивезення побутових відходів.

Товарні межі ринку - товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

Відповідно до Закону України «Про відходи»:

- побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;
- тверді відходи - залишки речовин, матеріалів, предметів, виробів, товарів, продукції, що не можуть у подальшому використовуватися за призначенням;
- послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;
- послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування;
- поводження з відходами - дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення;
- товаром, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та згідно пункту 4 Методики, є послуги з вивезення твердих побутових відходів в межах сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград Львівської області.

(16) Послуги з вивезення побутових відходів за споживчими властивостями, умовами використання, технічними, експлуатаційними властивостями і характеристиками не є взаємозамінними з іншими видами послуг.

(17) За результатами проведеного 12 лютого 2019 року засідання конкурсної комісії з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів з сектору -1 схеми санітарної очистки м. Червонограда (протокол № *(інформація з обмеженим доступом)* засідання конкурсної комісії від *(інформація з обмеженим доступом)* року), КП «Комунальник» визначено переможцем конкурсу.

(18) Відповідно до рішення виконавчого комітету Червоноградської міської ради від 19.02.2019 № 32 «Про затвердження протоколу та визначення виконавцем послуг з вивезення побутових відходів з сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червонограда КП «Комунальник», КП Комунальник» визначено виконавцем послуг з вивезення побутових відходів з сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград терміном на 7 років.

(19) Між виконавчим комітетом Червоноградської міської ради в особі міського голови (*інформація з обмеженим доступом*) та КП «Комунальник» укладено Договір № 1 на надання послуг зі збирання та перевезення твердих побутових відходів з сектору – 1 м. Червоноград від (*інформація з обмеженим доступом*) року. Строк дії договору до (*інформація з обмеженим доступом*) року.

(20) Споживачами послуг з вивезення побутових відходів в межах сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград є юридичні та фізичні особи, які отримують або мають намір отримувати зазначені послуги від КП «Комунальник».

(21) Виходячи з вищевикладеного, на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград споживачі, зокрема, бюджет та інші споживачі не мають можливості вибору підприємства, яке надавало б аналогічні послуги, у зв'язку з тим, що послуги з вивезення побутових відходів надає конкретний суб'єкт господарювання, який за результатами проведеного органом місцевого самоврядування м. Червоноград конкурсу, визначено переможцем, тобто споживачі можуть скористатися послугами лише зазначеного підприємства – КП «Комунальник».

Отже, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з вивезення побутових відходів.

(22) Послуги з вивезення твердих побутових відходів надаються КП «Комунальник» на платній основі, а отже є товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче становище) КП «Комунальник».

(23) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи) є неможливим або недоцільним.

(24) Територіальними межами ринку вивезення побутових відходів є територія області та/або найбільші населені пункти, певна територія населеного пункту, відповідно до схеми санітарної очистки населених пунктів, на якій суб'єкт господарювання визначений виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів та в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит.

(25) Отримання послуг з вивезення побутових відходів можливе лише у суб'єкта господарювання, який за результатами проведеного органом місцевого

самоврядування м. Червоноград конкурсу визначено переможцем - уповноваженим на надання послуг з вивезення побутових відходів в межах визначеної території у м. Червоноград та виключає можливість отримання споживачами цієї послуги від інших суб'єктів господарювання на зазначеній території.

(26) КП «Комунальник», яке визначено переможцем конкурсу (протокол № 2 засідання конкурсної комісії від *(інформація з обмеженим доступом)* року) та з яким укладено Договір № 1 на надання послуг зі збирання та перевезення твердих побутових відходів з сектору - 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград від *(інформація з обмеженим доступом)*, надає послуги з вивезення побутових відходів на зазначеній території у м. Червоноград Львівської області.

(27) Таким чином, територіальними межами ринку надання послуг з вивезення побутових відходів є межі території сектору – 1 схеми санітарної очистки у м. Червоноград.

(28) Відповідно до Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.

(29) Часовими межами ринку надання послуг з вивезення побутових відходів є межі території сектору – 1 схеми санітарної очистки у м. Червоноград визначено період: з 20.02.2019 по вересень 2021, протягом яких незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

(30) Внаслідок специфічних особливостей ринку надання послуг з вивезення побутових відходів, а саме, визначення на конкурсних засадах суб'єкта господарювання для надання вказаних послуг на певний період часу (строк дії договору між виконавцем послуг та органом місцевого самоврядування), відповідно, конкуренція у вказаний період – відсутня.

Так, КП «Комунальник» визначено переможцем конкурсу та уповноважено органом місцевого самоврядування м. Червоноград здійснювати надання послуг з вивезення побутових відходів на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград строком до *(інформація з обмеженим доступом)* року (відповідно до договору № *(інформація з обмеженим доступом)*).

Відділення встановило, що КП «Комунальник» є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з вивезення побутових відходів на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград Львівської області.

Виходячи з наведеного, частка КП «Комунальник» на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів за період: з 20.02.2019 по вересень 2021, в межах території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград становить 100 %.

(31) Відповідно до статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцем послуг з поводження з побутовими відходами є суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку.

(32) Враховуючи те, що КП «Комунальник» у період: з 20.02.2019 по вересень 2021 було єдиним суб'єктом господарювання, що здійснювало діяльність на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів в межах території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград, відповідно, вказаний ринок є монополізованим, конкуренція - відсутня.

(33) Бар'єрами для вступу на ринок потенційних конкурентів є: адміністративні, економічні, організаційні та інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи). Зокрема, ринок послуг з вивезення побутових відходів характеризується наявністю таких адміністративних бар'єрів, як виборювання права на здійснення діяльності з надання послуг з вивезення побутових відходів на конкурсних засадах, наявністю відповідного обладнання для організації надання послуг з вивезення побутових відходів тощо.

Так, вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише на виконання відповідного рішення органу місцевого самоврядування, прийнятого за результатами проведеного конкурсу щодо визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на певній території. При цьому, вхід нового суб'єкта господарювання на ринок можливий лише за умови виходу з ринку діючого суб'єкта. Слід зазначити також, що ринок надання послуг з вивезення побутових відходів має свої специфічні особливості, зокрема, необхідність наявності визначеного виду транспорту та обладнання для надання послуг (смітєвози, контейнери для збору твердих побутових відходів тощо). Тобто, підприємству необхідно мати відповідну матеріально-технічну базу для надання вказаних послуг.

(34) Аналізуючи ринок надання послуг з вивезення побутових відходів у період: з 20.02.2019 по вересень 2021 встановлено, що послуги з вивезення побутових відходів у вищезазначених територіальних та товарних межах ринку надає лише підприємство КП «Комунальник», яке працює одноосібно та безальтернативно, не зазнає конкуренції на цьому ринку.

(35) Отже, КП «Комунальник» є єдиним підприємством, яке надає вищевказані послуги в межах території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград, у споживачів та замовників вищевказаних послуг альтернатива в їх отриманні відсутня. Завдяки своїй ринковій владі КП «Комунальник» має можливість диктувати свої умови при наданні вищевказаних послуг.

(36) Таким чином, ураховуючи вищезазначене, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», становище КП «Комунальник» на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів має ознаки монопольного (домінуючого) в межах території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград за результатами діяльності у період: з 20.02.2019 по вересень 2021, із часткою 100 відсотків.

4. ОБСТАВИНИ ПОРУШЕНИХ ПИТАНЬ

(37) На вимогу Відділення, КП «Комунальник» листом від *(інформація з обмеженим доступом)* вих. № *(інформація з обмеженим доступом)* повідомило, зокрема, що:

- загальна кількість укладених договорів на надання відповідних послуг у сфері поводження з побутовими відходами у період 2018, 2019 та 1 півріччя 2020 років становить *(інформація з обмеженим доступом)* штук;

- послуги з перевезення побутових відходів з фізичними особами підприємцями (ФОП), юридичними та фізичними особами – *(інформація з обмеженим доступом)* шт., в міському приватному секторі застосовується публічний договір.

Підприємством надано копії укладених договорів про надання вказаних послуг з бюджетними установами та іншими споживачами.

(38) Відділення проаналізувало надані договори, зокрема, на прикладі договорів про надання послуг з поводження з побутовими відходами, які укладені між КП «Комунальник» та такими споживачами:

- Договір № *(інформація з обмеженим доступом)*, укладений КП «Комунальник» з *(інформація з обмеженим доступом)* (адреса: м. Червоноград, пр. *(інформація з обмеженим доступом)*) (далі – Договір № 1);

- Договір № *(інформація з обмеженим доступом)*, укладений КП «Комунальник» з *(інформація з обмеженим доступом)* (адреса: м. Червоноград, вул. *(інформація з обмеженим доступом)*) (далі – Договір № 2);

- Договір № *(інформація з обмеженим доступом)*, укладений КП «Комунальник» з *(інформація з обмеженим доступом)* (адреса: м. Червоноград, вул. *(інформація з обмеженим доступом)*) (далі – Договір № 3);

- Договір № *(інформація з обмеженим доступом)*, укладений КП «Комунальник» з Фізичною особою підприємцем *(інформація з обмеженим доступом)* (адреса: 79057, м. Львів, вул. *(інформація з обмеженим доступом)*) (далі – Договір № 4);

- Договір № *(інформація з обмеженим доступом)*, укладений КП «Комунальник» з ТзОВ *(інформація з обмеженим доступом)* (адреса: м. Червоноград, вул. *(інформація з обмеженим доступом)*) (далі – Договір № 5).

(39) За результатами аналізу укладених КП «Комунальник» із споживачами зазначених вище договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів Відділення встановило, що умови укладених договорів не відповідають формі Типового договору, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів даних послуг.

Так, у пункті 10 Розділу «Права та обов'язки споживача» Договору №1 відсутні такі права Споживача, що передбачені Типовим договором про надання послуг з поводження з побутовими відходами (далі – Типовий договір), а саме:

- відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг;

- усунення виконавцем виявлених недоліків у наданні послуг у п'ятиденний строк з моменту звернення споживача;

- зменшення в установленому законодавством порядку розміру плати за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або зниження їх якості;

- неоплату вартості послуг за період тимчасової відсутності в житловому приміщенні (іншому об'єкті нерухомого майна) споживача та інших осіб понад 30 календарних днів за умови документального підтвердження такої відсутності;
- перевірку кількості та якості послуг в установленому законодавством порядку;
- складення та підписання актів-претензій у зв'язку з порушенням правил надання послуг;
- розірвання договору, попередивши про це виконавця не менш як за два місяці до дати розірвання договору, за умови допуску виконавця для здійснення технічного припинення надання послуги.

У пункті 13 Розділу «Права та обов'язки виконавця» Договору №1 відсутні умови щодо таких зобов'язань Виконавця, які передбачені Типовим договором, а саме:

- готувати та укладати із споживачем договори про надання послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором;
- розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживачів і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором;
- сплачувати споживачу у разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг неустойку (штраф, пеню) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 23 цього договору;
- своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг;
- своєчасно та власним коштом проводити роботи з усунення виявлених неполадок, пов'язаних з наданням послуг, що виникли з його вини;
- інформувати споживача про намір зміни тарифів на послуги з поводження з побутовими відходами;
- забезпечувати утримання у належному санітарно-технічному стані контейнерів у разі перебування їх у власності виконавця;
- ліквідувати звалище твердих відходів у разі його утворення на контейнерному майданчику через недотримання графіка перевезення, проводити прибирання в разі розсипання побутових відходів під час завантаження у спеціально обладнаний для цього транспортний засіб.

У Розділі «Ціна та порядок оплати послуг» Договору № 1 відсутні передбачені Типовим договором умови, а саме:

- у разі ненадання або надання послуг не в повному обсязі, зниження їх якості споживач викликає виконавця послуг (його представника) для перевірки кількості та/або якості наданих послуг;
- Акт-претензія складається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1145 «Про затвердження Порядку проведення перевірки відповідності якості надання деяких комунальних послуг та послуг з управління багатоквартирним будинком параметрам, передбаченим договором про надання відповідних послуг»;

- у разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг виконавець сплачує споживачу неустойку (штраф, пеню) у розмірі _____ відсотка вартості послуг за договором за кожен окремий випадок.

У Розділі «Умови внесення змін до договору» Договору № 1 відсутня умова про внесення змін до договору, яка передбачена Типовим договором, а саме: «Якщо протягом 30 днів після отримання додаткової угоди про внесення змін до договору виконавець/споживач, який одержав таку угоду від споживача/виконавця, не повідомив про свою відмову від внесення змін до договору та не надав своїх заперечень або протоколу розбіжностей до нього і при цьому виконавець не припинив надання послуги споживачу (споживач вчинив дії, які засвідчують його волю до продовження отримання послуги від цього виконавця (у тому числі здійснив оплату наданих послуг), зміни до договору вважаються внесеними у редакції, запропонованій споживачем/виконавцем, якщо інше не передбачено договором».

(40) За результатами аналізу Договору № 1 та інших наведених вище договорів Відділення встановило, що умови укладених КП «Комунальник» договорів не відповідають формі Типового договору, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів даних послуг.

(41) У наведених вище договорах відсутні вимоги щодо критеріїв якості послуг, прав споживачів та зобов'язань виконавця про відшкодування збитків споживачеві завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг та проведення виконавцем відповідних перерахунків, що передбачено Типовим договором, інших вимог законодавства щодо надання послуг з вивезення побутових відходів.

(42) Отже, вищезазначене свідчить, що КП «Комунальник» уклало із споживачами «бюджетні установи», «інші споживачі» на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград договори про надання послуг з вивезення побутових відходів, які не відповідають Типовому договору, що у свою чергу, призвело до встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку та до ущемлення інтересів споживачів вказаних послуг.

(43) Відсутність в укладених КП «Комунальник» із споживачами «бюджетні установи», «інші споживачі» договорах про надання послуг з поводження з побутовими відходами наведених вище умов щодо: прав споживачів; зобов'язань виконавця послуг; вимоги стосовно критеріїв якості послуг не відповідає чинному законодавству України (Закону України «Про житлово – комунальні послуги», Правилам надання послуг з поводження з побутовими відходами та Типовому договору, що затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070) та може призвести до ущемлення інтересів споживачів послуг.

5. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ, ЩО МОЖУТЬ МІСТИТИ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

(44) Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару,

якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента та не зазнає значної конкуренції на ринку внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

(45) Згідно із статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(46) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монополієм (домінуючим) становищем.

(47) Внаслідок специфічних особливостей ринку надання послуг з вивезення побутових відходів, а саме, визначення на конкурсних засадах суб'єкта господарювання для надання вказаних послуг на певний період часу (строк дії договору між виконавцем послуг та органом місцевого самоврядування), відповідно, конкуренція у вказаний період – відсутня.

Так, КП «Комунальник» визначено переможцем конкурсу (протокол № 2 засідання конкурсної комісії від *(інформація з обмеженим доступом)* року) та уповноважено органом місцевого самоврядування м. Червоноград (рішення виконавчого комітету Червоноградської міської ради від 19.02.2019 № 32) здійснювати надання послуг з вивезення побутових відходів на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград строком до *(інформація з обмеженим доступом)* року (відповідно до Договору № *(інформація з обмеженим доступом)* на надання послуг зі збирання та перевезення твердих побутових відходів з сектору – 1 м. Червоноград від *(інформація з обмеженим доступом)* року).

Тобто, КП «Комунальник» на час дії договору є єдиним суб'єктом господарювання, що надає споживачам послуги з вивезення побутових відходів на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград, господарських стосунків з ним неможливо уникнути, його поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання вказаних послуг.

(48) За відсутності конкуренції на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів, споживачі не мають альтернативних джерел придбання послуг на зазначеній території та у вказаному періоді, крім КП «Комунальник».

(49) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», економічна конкуренція – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між

кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умов обороту товару на ринку.

(50) Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється.

(51) Відповідно до статті 4 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» принципом діяльності органів Антимонопольного комітету України є захист конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів.

(52) Отже, розроблені КП «Комунальник» та запропоновані для укладення (укладені) із споживачами: бюджетні установи, інші споживачі умови договорів про надання послуг з вивезення побутових відходів на території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград не відповідають формі Типового договору, яка передбачена чинним законодавством України, тому уклавши такий договір, споживачі можуть бути обмежені в своїх правах і в захисті своїх інтересів при отриманні неякісних послуг, або не отриманні їх взагалі.

(53) Таким чином, дії КП «Комунальник» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», а саме, зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів споживачам у межах території сектору – 1 схеми санітарної очистки м. Червоноград, у вигляді встановлення таких умов придбання або реалізації товару (послуги), зокрема, **відсутність** в укладених КП «Комунальник» із споживачами «бюджетні установи», «інші споживачі» договорах про надання вказаних послуг **умов щодо прав споживачів** (про відшкодування збитків, завданих його майну, шкоди, заподіяної його життю або здоров'ю внаслідок неналежного надання або ненадання послуг; зменшення в установленому законодавством порядку розміру плати за послуги у разі їх ненадання, надання не в повному обсязі або зниження їх якості; перевірку кількості та якості послуг в установленому законодавством порядку; складення та підписання актів-претензій у зв'язку з порушенням правил надання послуг), а також, **відсутність умов щодо зобов'язань виконавця** (зокрема, розглядати у визначений законодавством строк претензії та скарги споживачів і проводити відповідні перерахунки розміру плати за послуги в разі їх ненадання, надання не в повному обсязі, несвоєчасно або неналежної якості, а також в інших випадках, визначених договором; сплачувати споживачу у разі ненадання або надання не в повному обсязі послуг неустойку (штраф, пеню) у розмірі, встановленому відповідно до пункту 23 цього договору; своєчасно реагувати на виклики споживача, підписувати акти-претензії, вести облік вимог (претензій) споживача у зв'язку з порушенням порядку надання послуг; готувати та укладати із споживачем договори про надання послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов їх виконання згідно з типовим договором тощо), які передбачені Типовим договором, що затверджений постановою Кабінету міністрів України від 10.12.2008 № 1070, зі змінами), які були б неможливі за умов існування значної конкуренції на вказаному ринку.

У зв'язку з вищенаведеним, керуючись пунктом 10 статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктом 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 та № 291/5482 (зі змінами), з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає комунальному підприємству «Комунальник» (ідентифікаційний код юридичної особи 03348643) обов'язкові для розгляду такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Укладати договори про надання послуг з вивезення побутових відходів відповідно до Типового договору про надання послуг з поводження з побутовими відходами (додаток до Правил надання послуг з поводження з побутовими відходами), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2008 року № 1070.

2. Проінформувати споживачів, з якими укладено договори про надання послуг з вивезення побутових відходів, умови яких не відповідають Типовому договору, про можливість переукладення та/або внесення змін до них на предмет відповідності Типовому договору.

Звертаємо Вашу увагу, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом господарювання, якому вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій просимо повідомити Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у 60 - ти денний строк з дня їх отримання (вул. Коперника, 4, м. Львів, 79008).

Голова Колегії

Надія ЧОРНОМАЗ